

معاون برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری شورای تحول و ارتقای علوم انسانی شورای عالی انقلاب فرهنگی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

# نسخهٔ نهایی آیین‌نامهٔ ارتقا تا پایان مرداد ارائه می‌شود

## فرهیختگان



ژرمن‌ها با «دستورکار فناوری‌های پیشرفته» برای ۶ حوزه تدارک ویژه‌ای دیده‌اند

## ساخت ۱۰ درصد اقتصاد آلمان با هوش مصنوعی

راکتور همجوشی هسته‌ای کامپیوترهای کوانتومی و چیزهای دیگری که باید تا ۲۰۳۰ منتظر آن باشیم



#### چه خبر از دانشگاه

#### راه‌اندازی رشته‌های جدید برای بانوان در دانشگاه آزاد

مشاور رئیس دانشگاه آزاد در امور زنان و خانواده اعلام کرد که در قالب دستورالعمل «دانشگاه حامی مادر»، رشته‌های جدید میان‌رشته‌ای مانند مطالعات مادری، جوانان و دختران از ترم آینده در دانشگاه آزاد ارائه می‌شود تا نیازهای علمی و اجتماعی دختران و مادران دانشجو بهتر پاسخ داده شود. عاصمه قاسمی، مشاور رئیس دانشگاه‌آزاد در امور زنان و خانواده در گفت‌وگو با آنا، اظهار کرد: «در سال‌های اخیر، دانشگاه آزاد با نگاهی تحولی‌که در اسناد بالادستی نیز منعکس شده، خود را یک دانشگاه اجتماعی می‌داند. این بدان معناست که دانشگاه، مسئولیت خود را صرفاً به تعلیم‌وتربیت تخصصی محدود نمی‌کند، بلکه تعلیم‌وتربیت اجتماعی و فرهنگی را نیز بخشی از وظایف خود می‌داند؛ اتفاقی که در دانشگاه آزاد به وقوع پیوسته است.» وی افزود: «در بحث تعلیم‌وتربیت اجتماعی، مهم‌ترین نقش بر عهده اساتید محترم است که می‌توانند این مسئولیت را به‌خوبی ایفا کنند. بخش مهمی از ظرفیت اساتید ما را بانوان تشکیل می‌دهند؛ بانوانی که امروزه بیش از یک‌سوم اعضای هیئت‌علمی دانشگاه را شامل می‌شوند و در مسیر تعلیم‌وتربیت اجتماعی، حضوری فعال و مؤثر دارند.»

قاسمی با بیان اینکه در حال حاضر، بیش از نیمی از دانشجویان دانشگاه آزاد را دانشجویان خانم تشکیل می‌دهند؛ تأکید کرد: «در برخی استان‌ها، این نسبت حتی به بیش از ۶۰ درصد می‌رسد؛ بنابراین، دانشگاه وظیفه دارد شرایط مناسبی را برای بانوان، چه در جایگاه استاد و چه به‌عنوان دانشجو، فراهم کند تا بتوانند علاوه بر نقش‌های علمی و اجتماعی، نقش‌های خانوادگی خود را نیز به‌خوبی ایفا کنند.»

مشاور رئیس دانشگاه‌آزاد در امور زنان و خانواده اضافه کرد: «در سال‌های اخیر، اقدامات خوبی برای ایجاد محیطی آرام و مناسب جهت رشد و ارتقای بانوان در دانشگاه انجام شده است. هدف این است که بانوان بتوانند هم در محیط کار و هم در عرصه خانواده، نقش‌آفرینی مؤثری داشته باشند.»

وی ادامه داد: «برای دانشجویان دختر نیز دانشگاه تلاش می‌کند تا علاوه بر آموزش تخصصی، مهارت‌ها و آگاه‌های لازم برای ایفای نقش‌های اجتماعی و خانوادگی را به آن‌ها بیاموزد. دستورالعمل‌هایی مانند «جوانی و حمایت از خانواده»، «دانشگاه حامی مادر»، «هفته خانواده» و سایر دستورالعمل‌های ابلاغی و اجرایی، تسهیل‌گر این شرایط برای بانوان شاغل و دانشجویان دختر هستند.»

قابل توجهی نیز در حوزه بانوان انجام شده تا تربیت اجتماعی به بهترین شکل ممکن صورت گیرد و دختران دانشجو برای آینده و نقش‌آفرینی در خانواده و جامعه آماده شوند. یکی از این اقدامات، برگزاری رویداد «دختران نقش‌آفرین» است که از اردیبهشت در سراسر دانشگاه‌های آزاد کشور برگزار شده و فرصتی برای ارتقای معرفت، مهارت و دانش دختران فراهم آورده است. ما معتقدیم دختران امروز با نقش‌آفرینی خود می‌توانند در ارتقای فرهنگ ایران اسلامی موفق باشند.»

مشاور رئیس دانشگاه‌آزاد در امور زنان و خانواده با اشاره به برنامه

دانشگاه آزاد برای راه اندازی رشته‌های مرتبط با حوزه بانوان، گفت: «در دستورالعمل «دانشگاه حامی مادر» که اخیراً ابلاغ شده، راه‌اندازی رشته‌های متناسب با نیازهای دختران و مادران دانشجو پیش‌بینی شده است. علاوه بر رشته‌های موجود در حوزه زنان، مطالعات خانواده و حقوق زن، در تلاش هستیم رشته‌های میان‌رشته‌ای در حوزه مادری، مطالعات جوانان و مطالعات دختران را نیز راه‌اندازی کنیم. برنامه‌ریزی شده تا این رشته‌ها در ترم آینده یا حداکثر دو ترم آینده در دانشگاه‌ها ارائه شوند.

قاسمی اضافه کرد: «در حوزه پژوهش نیز، برنامه علمی زنان و خانواده به هدایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مرتبط با مسائل زنان کمک می‌کند تا پژوهش‌ها مسئله‌محور و هدفمند باشند. همچنین، سراهای نوآوری بانوان با حمایت دانشگاه و امور زنان و خانواده، فضایی را برای اشتغال و نوآوری دختران دانشجو فراهم می‌کند و از ظرفیت‌های اساتید خانم در حوزه فناوری و نوآوری بهره می‌برد.» وی در پایان گفت: «امید است با این اقدامات، دانشگاه آزاد بتواند محیطی پویا و حمایتی برای بانوان و دختران دانشجو فراهم کند تا در عرصه‌های مختلف علمی، اجتماعی و خانوادگی نقش‌آفرین باشند.»

#### پخت ۵ هزار قرص نان در موکب مزه‌مهران دانشگاه آزاد

رئیس دانشگاه آزاد ایلام اعلام کرد: «در ایام اربعین، موکب این دانشگاه روزانه به ۴۰۰ زائر اسکان می‌دهد، پارکینگ ۸۵۰ خودرو را مدیریت می‌کند و پنج هزار قرص نان برای موکب مهران پخت می‌کند.»

بهروز ناصری، رئیس دانشگاه آزاد استان ایلام در گفت‌وگو با ایسکانیوز با اشاره به خدمات دانشگاه آزاد به زائران اربعین حسینی ۱۴۰۴، یاد و خاطره شهید والا مقام «محمد مهدی طهرانچی» را گرمی داشت و گفت: «سال گذشته در ایلام و مهران افتخار میزبانی از این شهید بزرگوار را داشتیم. ایشان همواره دغدغه خدمت به زائران را داشتند و با تأکید بر استمرار این مسیر، ما امروز با توان بیشتری در حال خدمت‌رسانی هستیم.»

وی با اشاره به ظرفیت‌های ایجادشده برای زائران، افزود: «در مهران و ایلام به‌طور روزانه حدود ۴۰۰ نفر اسکان می‌یابند و در پارکینگ دانشگاه مهران نیز ۸۵۰ دستگاه خودرو پارک می‌شود. علاوه بر این، روزانه ۵ هزار قرص نان برای موکب مهران پخت می‌کنیم و در کنار آن، پخت غذا و ارائه صبحانه به زائران را نیز بر عهده داریم.» ناصری با بیان اینکه موکب اصلی دانشگاه آزاد استان ایلام در مهران مستقر است، توضیح داد: «از ظرفیت همه موکب مهران بهره می‌بریم؛ اما موکب دانشگاه آزاد مهران به‌طور ویژه خدمات اسکان، پذیرایی و پارکینگ را ارائه می‌کند. همچنین در ایلام نیز مهمان‌سراها و اماکن اقامتی دانشگاه برای پذیرایی از زائران تجهیز شده است.» رئیس دانشگاه آزاد استان ایلام به مشارکت فعالان فرهنگی و دانشجویی اشاره کرد و گفت: «دانشجویان، اساتید و کارکنان در قالب تشکیل ها و گروه‌های داوطلبانه به زائران خدمت می‌کنند. برخی همکاران ما در حوزه حفاظت و هراس، دو هفته است که به‌صورت شبانه‌روزی در مهران مستقر شده‌اند. با وجود اینکه هیچ کمکی از دولت و سایر دستگاه‌ها دریافت نکرده‌ایم،

خدمات ما از نظر کیفیت قابل مقایسه با بسیاری از دستگاه‌هایی که بودجه‌های کلان دارند، نیست و حتی به‌مراتب بهتر است.» وی در خصوص تعامل با دستگاه‌های اجرایی اظهار کرد: «تعامل خوبی با دستگاه‌های خدماتی از جمله شهرداری، سپاه، نیروی انتظامی، مرزبانی، و شرکت‌های آب و برق داریم. این دستگاه‌ها از نظر پشتیبانی عملیاتی همراهی می‌کنند، اما کمک مالی یا بودجه مصوبی به دانشگاه آزاد در این زمینه اختصاص نیافته است. ما همه هزینه‌ها را با اتکا به ظرفیت خیرین و مشارکت مردم تأمین می‌کنیم.»

ناصری استفاده از ظرفیت مردم و گروه‌های مردم‌نهاد را یکی از نقاط قوت برنامه‌های اربعینی دانشگاه دانست و گفت: «چهار سال است که گروهی ۶۰ نفره از شهرستان سرایان خراسان جنوبی - با طی مسافت ۱۳۰۰ کیلومتری - در موکب دانشگاه آزاد مهران خدمت می‌کنند. این گروه تمام هزینه‌های خود را از طریق کمک‌های مردمی جمع‌آوری کرده و در طول ایام اربعین، مسئولیت پخت نان را بر عهده دارند. همچنین در حوزه فرهنگی از ظرفیت اساتید و همکاران سایر استان‌ها برای برگزاری نماز جماعت و برنامه‌های مذهبی بهره می‌بریم.»

#### ضرورت رفع بی‌عدالتی‌های آموزشی علیه دانشجویان شهری به‌پرداز دانشگاه آزاد

حسام‌الدین ریاحی، متخصص اخلاق پزشکی، عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران و عضو جدید شورای راهبردی اخلاق پزشکی کشور، در گفت‌وگو با مهر بر ضرورت شکل‌گیری شبکه‌ای منسجم از پژوهشگران و آموزش‌دیدگان حوزه اخلاق پزشکی تأکید کرد و از تلاش برای رفع بی‌عدالتی‌ها در حق دانشجویان شهری به‌پرداز دانشگاه آزاد و هماهنگ‌سازی فناوری‌های نو با اصول اخلاقی خبر داد.

ریاحی با اشاره به نوبانی رشته اخلاق پزشکی در کشور اظهار کرد: «یکی از مهم‌ترین اولویت‌های ما در شورای راهبردی، شناسایی افراد فعال در این حوزه در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و ایجاد شبکه‌ای منسجم برای تقسیم‌کار پژوهشی بر اساس نیازهای واقعی نظام آموزشی و درمانی است.»

متخصص اخلاق پزشکی و عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران، با آغاز فعالیت خود در شورای راهبردی اخلاق پزشکی کشور، از طراحی ساختار ملی برای توسعه اخلاق پزشکی، بازنگری در سرفصل‌های آموزشی و ضرورت رفع بی‌عدالتی‌های آموزشی علیه دانشجویان شهری به‌پرداز دانشگاه آزاد خبر داد و افزود: «متأسفانه در حال حاضر، نتها ارتباطات شبکه‌ای در این حوزه شکل نگرفته، بلکه دیوارتمان‌های اخلاقی پزشکی نیز در بسیاری از دانشگاه‌ها از ظرفیت‌های لازم برای فعالیت پژوهشی برخوردار نیستند.»

عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران با تأکید بر شرایط خاص این دانشگاه گفت: «دانشگاه آزاد با وجود تبعیت از استانداردهای وزارت بهداشت، ساختار مالی متفاوتی دارد و متکی به شهریه‌های دانشجویان است. در این شرایط، ایجاد ساختار پژوهشی مستقل با حمایت شبکه اخلاق پزشکی کشوری، اولیتی اساسی برای ماست.»

او با اشاره به دشواری‌های مضاعف دانشگاه آزاد برای تأمین

منابع آموزشی و بالینی خاطرنشان کرد: «هدف ما این است که پژوهش‌های علمی در این حوزه به‌صورت شبکه‌ای انجام شوند تا نتایج آن در اختیار سیاست‌گذاران کلان دانشگاه‌ها قرار گیرد.» ریاحی در ادامه از ناعادلانه بودن برخی سیاست‌ها، به‌ویژه درباره طرح نیروی انسانی برای دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد، انتقاد کرد و گفت: «این دانشجویان با زینه‌های بالا وارد دانشگاه می‌شوند، شهریه پرداخت می‌کنند، اما هنگام اجرای طرح، همانند دانشجویان دولتی با آن‌ها برخورد می‌شود. این مسئله نیاز به بازنگری جدی دارد.»

ریاحی در پاسخ به پرسشی درباره وضعیت اخلاق حرفه‌ای در محیط‌های درمانی، تصریح کرد: «دانشجویان پزشکی در سال‌های اول تحصیل، حساسیت اخلاقی بیشتری دارند، اما با ورود به محیط‌های بالینی و مشاهده برخی الگوهای نامناسب، این حساسیت کم‌رنگ می‌شود. ما باید این روند را معکوس کنیم.» او افزود: «اخلاق پزشکی فقط وظیفه پزشک نیست؛ کل سیستم نان را بر عهده دارند. همچنین در حوزه فرهنگی از ظرفیت اساتید در آن نقش داشته باشند. در این میان، مردم باید نسبت به حقوق خود آگاه شوند و آن را طلب کنند.»

وی تأکید کرد: «سازمان نظام پزشکی دو دسته آیین‌نامه دارد؛ یکی برای کادر درمان و دیگری برای نهادهای مسئول آن‌ها لذا باید شرایطی فراهم شود که پزشکان دغدغه‌ای جز طبابت نداشته باشند و در ادامه فعالیت دغدغه‌گیری و موارد دیگر را نداشته باشند.» ریاحی درباره ضرورت هماهنگی میان توسعه فناوری‌های نو و اصول اخلاق پزشکی گفت: «چهار اصل اخلاقی کلاسیک احترام به استقلال بیمار، عدالت در دسترسی، سودرسانی و ضرر نرساندن هنوز هم قابل‌تعمیم به فناوری‌های نو هستند.»

او با انتقاد از رویه‌های غیراخلاقی در حوزه فناوری‌های نو مانند تست‌های ژنتیک بی‌فایده و پرهز پنه خاطر نشان کرد: «باید مراقب باشیم که فناوری ابزاری برای سودجویی نباشد. استفاده از فناوری‌های بی‌اثر، نه تنها به درمان کمکی نمی‌کند؛ بلکه جیب بیماران را خالی می‌کند.»

وی در خصوص حفظ حریم شخصی بیماران نیز افزود: «ما باید با استفاده از هوش مصنوعی و کدگذاری داده‌ها، امنیت اطلاعات بیماران را تضمین کنیم. البته هنوز در این حوزه با تأخیر مواجهیم.» عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران در پایان با اشاره به ضعف آگاهی عمومی درباره اخلاق پزشکی، گفت: «اخلاق پزشکی فقط اخلاق پزشک نیست؛ بلکه ظرفیت مشتری‌گر است